

NIANIA - DOFINANSOWANIE

Rodzice przy zatrudnianiu niani mogą otrzymać dofinansowanie. Muszą jednak spełniać kilka warunków.

Nianie sprawują opiekę indywidualną, co oznacza, że opiekują się tylko jednym dzieckiem lub rodzeństwem. Opieka niani dotyczy dzieci w wieku od 20 tygodnia życia do 3 roku życia, wyjątkowo do 4 roku życia. Żeby mieć kwalifikacje jako niania, należy łącznie spełniać poniższe warunki:

1. nie można być rodzicem dziecka, którym będzie się opiekować,
2. trzeba mieć więcej niż 18 lat,
3. należy zrobić badania dla celów sanitarno-epidemiologicznych i otrzymać orzeczenie o braku przeciwwskazań do pracy.

Oznacza to, że nianią może być na przykład babcia, siostra, kuzynka dziecka, ale też ktoś spoza rodziny, np. sąsiadka. Niania nie musi mieć kierunkowego wykształcenia ani doświadczenia zawodowego w pracy z małymi dziećmi. Nie musi też odbywać specjalnych szkoleń.

Z dofinansowania mogą korzystać rodzice, którzy spełniają następujące warunki:

- ich dziecko ma od 20. tygodni do 3 lat - mogą korzystać z dofinansowania do końca roku szkolnego. Wyjątkowo, jeśli dziecko nie może pójść do przedszkola, na przykład przez brak miejsc - do skończenia 4 lat,
- nie są na urlopie macierzyńskim, ojcowskim albo wychowawczym,
- nie tworzą zawodowej rodziny zastępczej,
- nie korzystają z ulgi na podstawie umowy aktywizacyjnej, czyli na przykład nie zatrudniają innej osoby, która była bezrobotna,
- spełniają jeden z poniższych warunków:
 1. pracują na umowę o pracę albo zlecenie,
 2. prowadzą działalność pozarolniczą,
 3. prowadzą działalność rolniczą. Wyjątkiem są osoby, które są domownikami w gospodarstwie rolnym i podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Rodzice mogą skorzystać z dofinansowania niezależnie od sytuacji życiowej, niezależnie czy wychowują dziecko razem czy samotnie.

W przypadku niani, która podpisała umowę z rodzicami oraz rozpoczęła opiekę nad dzieckiem po 1 stycznia 2018 r., dofinansowanie wylicza się tak:

- jeśli niania ma pensję równą albo mniejszą niż minimalne wynagrodzenie - nie trzeba opłacać za nią połowy wysokości składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne. Będą one odprowadzane z budżetu państwa.
- jeśli niania ma pensję wyższą niż minimalne wynagrodzenie - oprócz połowy składek będzie trzeba opłacać tylko składki od kwoty, która przewyższa minimalne wynagrodzenie.

- jeśli niania wyrazi chęć posiadania ubezpieczenia chorobowego - trzeba potrącić składkę na to ubezpieczenie z jej pensji i odprowadzić do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Dzieje się tak, ponieważ tej składki nie finansuje budżet państwa.

Aby zatrudnić nianię zgodnie z prawem, należy podpisać z nią umowę, a następnie zgłosić nianię do ubezpieczenia w terminie 7 dni od dnia, w którym zacznie pracę. Jeśli nie jest się płatnikiem składek, należy dodatkowo zgłosić samego siebie jako płatnika. Płatnik składek to każda firma, instytucja lub osoba, która zgłasza do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych osoby ubezpieczone oraz rozlicza i opłaca za nie składki na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne. Pierwszą składkę należy rozliczyć do 15. dnia kolejnego miesiąca po zatrudnieniu niani (jeśli nianię zatrudniono 5 maja, to pierwszą składkę należy rozliczyć do 15 czerwca).

Zgłoszenia niani można dokonać w oddziale Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w swoim miejscu zamieszkania. Dokumenty można zanieść do oddziału lub przesać pocztą.

Jeśli sytuacja twojej rodziny się zmieni, na przykład zwolnisz nianię, stracisz pracę, dziecko skończy 3 albo 4 lata, należy zgłosić do ZUS ową zmianę. Jeśli tego nie zrobisz - dostaniesz wezwanie, żeby zwrócić składki za czas, kiedy nie spełniasz już warunków do dofinansowania. Jeśli umowa z nianią wygaśnie lub zostanie rozwiązana, należy wyrejestrować nianię z ubezpieczeń do 7 dni od wygaśnięcia albo rozwiązania umowy. Wypełnia się wtedy wyrejestrowanie z ubezpieczeń (ZUS ZWUA), a niania musi je podpisać. Jako datę wyrejestrowania podaje się kolejny dzień po dniu rozwiązania lub wygaśnięcia umowy. Dokument można zanieść do ZUS lub wysłać pocztą. Jeśli niania była jedyną osobą u ciebie zatrudnioną, i nie opłacasz składek na własne ubezpieczenia wypełnij i złóż wtedy dodatkowo wyrejestrowanie siebie jako płatnika składek (ZUS ZWPA).

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2018 r. poz. 603 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1778 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1510 z późn. zm.)

Artykuł przygotowany w ramach zadania publicznego pt.: Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej na terenie powiatu zielonogórskiego w 2022 r. realizowanego przez Stowarzyszenie CIVIS SUM ze środków przekazanych przez Powiat Zielonogórski.

НЯНЯ – ДОДАТКОВЕ ФІНАНСУВАННЯ

Під час працевлаштування няні батьки можуть отримати додаткове фінансування. Однак вони повинні відповідати кільком умовам.

Няні здійснюють індивідуальну опіку, а це означає, що вони доглядають лише за однією дитиною чи братом або сестрою. Опіка няні стосується дітей віком від 20 тижня життя до 3 років, винятково до 4 років. Щоб отримати статус няні, необхідно відповідати усім наступним умовам:

1. не можна бути батьком/матір'ю дитини, про яку будете піклуватися,
2. Вам повинно бути більше, ніж 18 років,
3. слід зробити санітарно-епідеміологічні обстеження та отримати довідку про відсутність протипоказань до роботи.

Це означає, що нянею може бути, наприклад, бабуся, сестра, двоюрідна сестра дитини, а також хтось поза сім'єю, наприклад, сусідка. Няні не обов'язково мати спеціальну освіту чи професійний досвід роботи з маленькими дітьми. Також не потрібно проходити спеціальне навчання.

Додатковим фінансуванням можуть скористатись батьки, які відповідають наступним умовам:

- їхній дитині від 20 тижнів до 3 років – вони можуть скористатись додатковим фінансуванням до кінця навчального року. Виняток, якщо дитина не може ходити в садок, наприклад, через брак місць - до 4 років,
- не перебувають у декретній відпустці, батьківській відпустці або відпустці по догляду за дитиною,
- не являються професійною прийомною сім'єю,
- не користуються пільгою на підставі договору активації, тобто не беруть на роботу іншу особу, яка була безробітною,
- відповідають одній із наступних умов:
 1. працюють за трудовим договором або дорученням,
 2. ведуть сільськогосподарську діяльність,
 3. ведуть сільськогосподарську діяльність. Виняток становлять особи, які є членами домогосподарства і підлягають соціальному страхуванню фермерів.

Батьки можуть скористатися додатковим фінансуванням незалежно від життєвої ситуації, незалежно від того, виховують вони дитину разом чи поодиноці.

У випадку няні, яка уклала договір з батьками та розпочала опіку над дитиною після 1 січня 2018 року, розмір допомоги розраховується таким чином:

- якщо у няні заробітна плата дорівнює або нижча за мінімальну зарплату - Вам не доведеться платити половину суми внесків на пенсійне страхування, страхування по інвалідності, від нещасного випадку та медичне страхування. Вони будуть оплачуватись з державного бюджету.
- якщо у няні заробітна плата вища за мінімальну зарплату – крім половини внесків, доведеться сплачувати внески лише від суми, яка перевищує мінімальну зарплату.

Якщо няня бажає мати страхування на випадок хвороби – страховий внесок необхідно стягувати з її заробітної плати та перерахувати до Управління соціального страхування. Тому що цей внесок не фінансується з державного бюджету.

Для того, щоб працевлаштувати няню відповідно до законодавства, необхідно підписати з нею договір, а потім подати заяву на страхування няні протягом 7 днів з дня її початку роботи. Якщо Ви не є платником внесків, Ви повинні додатково зареєструвати себе як платника. Платником внесків є будь-яка компанія, установа чи особа, яка подає застрахованих осіб до Управління соціального страхування та здійснює розрахунки та сплачує за них внески на соціальне чи медичне страхування. Перший внесок має бути розрахований до 15 числа наступного місяця після прийняття няні на роботу (якщо няня була працевлаштована 5 травня, перший внесок має бути розрахований до 15 червня).

Подання заяви на страхування няні можна здійснити у відділенні Управління соціального страхування за місцем проживання. Документи можна занести у відділення або відправити поштою.

Якщо ситуація у Вашій родині зміниться, наприклад, Ви звільните няню, втратите роботу або Вашій дитині виповниться 3 або 4 роки, Ви повинні повідомити ZUS про цю зміну. Якщо Ви цього не зробите – Вам надійде вимога про повернення внесків за той час, коли Ви більше не відповідатимете умовам додаткового фінансування. Якщо договір з нянею закінчується або розривається, няню необхідно зняти з обліку страхування до 7 днів з моменту закінчення або розривання договору. Тоді заповнюється форма зняття з обліку страхування (ZUS ZWUA), а няня повинна її підписати. Датою зняття з обліку є наступний день після припинення або закінчення терміну дії договору. Документ можна віднести до ZUS або надіслати поштою. Якщо у Вас була працевлаштована одна няня, і Ви не сплачуєте внески на власне страхування, додатково заповніть та подайте форму зняття з обліку себе як платника внесків (ZUS ZWPA).

Правова основа:

- Закон від 4 лютого 2011 року про опіку над дітьми віком до 3 років (Вісник законів РП від 2018 року, ст. 603 зі змінами)
- Закон від 13 жовтня 1998 року про систему соціального страхування (Вісник законів РП від 2017 року, ст. 1778 зі змінами)
- Закон від 27 серпня 2004 р. про надання медичної опіки, що фінансується з державних коштів (Вісник законів РП від 2018 р., ст. 1510 зі змінами)

Стаття підготовлена в рамках громадського завдання "Робота пункту безоплатної правової допомоги та пункту безоплатної громадської консультації та виконання завдань у сфері правової освіти у Зелено-Гурському повіті у 2022 році" реалізованого Асоціацією CIVIS SUM з коштів, наданих Зелено-Гурським повітом.